

T U D Ó S Í T Á S .

*Kedves Magyar Hazánk! Nagy érdemü Ha-
zafiak! Különös tiszteletre méltó
E. Olvasóink!*

Midőn mi a' régi viselt-dolgoknak írásban mara-
dott Tükörébe tekintvén, elménknek gondol-
kozó tehetségével, az egymás-után el-folyt ezten-
dőknek egynéhány száz grádits - fogain vizsgálja lé-
pintünk, úgy tapasztaljuk, hogy eleitől-fogva a'
leg-nagyobb dolgok-is egy mákfzemnyi, vagy leg-
alább a' dolog nagyságához képest igen kitsiny
puktumon kezdődtek.

Amaz egy természeti teréshvel születt két A-
tyafi: *Romulus*, és *Rémus*-által építettett 7. hegye-
ken fekvő híres Róma Várossa, tsak egy könnyen-
által ugordható Sántzal vala leg-elébb környül-vé-
vé: a' dolgokat naponként tökéletesebbítő elmés
szorgalmatóság vitte mostani virágzó állapottyára.
— A' leg-nagyobb folyó - vizek könnyen bé-dugha-
tó apró kútfejetskékből vették eredeteket, mellyek
idővel mélyebb árkot ásván, 's több apróbb na-
gyobb

gyobb patakotskákat vévén kebelekre, úgy lette-
nek *Dunává, Tiszává, Marosá, 's Szamosá*. Az el-
más szorgalmatóság azután épített még örlő 's más
malmokat reája, azután hányta széllyel azon aka-
dályokat, mellyek-nélkül már most fok költségnek
kedvező terhes hajóknak adnak szabad útat. Egy
szóval, minden világi dolgok (minthogy nem tel-
lyes tökéletesek) a' természetnek olly törvénye
alá rekesztettek, hogy azoknak kitsiny kezdetek
a' tehetséggel öszve - ragasztatott elmés szorgalma-
tóság-által tökéletesebbithetődjenek; a' honnan mi-
dön a' jó Kertész Gazda észre - vészi, hogy az ő
gyümölcsfája sárga leveleket hozó északi árnyék-
ban lévén, a' föld' természetével éppen ellenkez-
vén, vagy más közel - lévő fáknak magoslabbra
nőtt ágaitól el - nyomtatván, apró, férges, ízetlen,
éretlen le - hulló, vagy éppen semmi gyümölcstök
nem terem; azt más földbe plántálja, annak bi-
zonyos ágát meg - oltya, 's a' maga' gyümölcstök-
fáját okos szorgalmatóságával tökéletesebbíti.

Hetedik esztendeje már, hogy a' Pofonyi Ma-
gyar Ujságoknak kitsiny magotskája egy nagy ér-
demű tudós kéz (T. T. — R — M — Úr) által
Pofonyba plántáltatott vala; kinek gond - viselése-
alatt hogy nevedett, virágzott, és melly gyü-
mölcstök termett légyen ezen hasznos Hazánk' élő
fája; nem mi, a' Haza tehet erről ítéletet. — Minek-
utánna ezen nagy érdemű Tudós Gondviselő - által
ezen kezdetében - is mindjárt kellemetes gyümölcstök-
kel kedveskedett Plánta árvaságra, hagyattatván, a'
fok Gazda - között, tsak egy esztendőnek el - folyása
alatt-

alatt-is három különböző kezeken meg-fordult volna ; jól tudják az É. Olvasók, tapasztalta a' N. Haza, bizonyságok ezen élő-fának imitt amott megmaradott levelei, melly vizfzontagságokon ment légyen keresztül !

Már két esztendeje, mióta ezen Olvasó szemekelőtt lévő Levélnek Írója SZARSVAY SÁNDOR ezen plántának egyik műveffe; ki egész esztendeig tartó nyavallyájának idejében kezdett vala ennek műveléséhez. — Azon időnek el-folyása-alatt, valamint egy részre-hajlás, és meg-rögzött ítélet tétel-nélkül Irónak a' Hazá született nyelvén költ közönséges Levelei szükségesek és hasznofok; szintén úgy igyekezünk vala ezeknek tökéletesebbithetéseben. — De ezen Plántának éppen gyökerén lévő akadályok, mellyeket rész-szerént el-halगतunk, az Irónak egy Haza nyelvében néma Könyv-nyomtatótól-való függése, és más efféle gátok, mellyeknek tsak az említésektől-is az Erdemes Olvasók-előtt tulajdon ortzáuk' pírúlása el-tilt; mind olyan gátok valának, mellyek-miatt szívesen óhajtott tzelunkat, az az: ezen Plántának, a' Magyar Ujságoknak nevedését, tökéletesebbedését nem hogy elérjük volna, de még annak valaha ezen állapotban-való el-éréséről-is kételkedünk. Mit tselekedünk hát? Hogy a' mi Magyar Leveleink mind a' külső és belső Történetekre nézve, mind a' Felséges Királyi Kegyelmes Rendeléseknek született nyelvünkön-való ki-hirdetésére, mind a' tudománybéli dolgok' elő-adására fokkal virágzóbbak, hasznofabbak lennének, és az É. Olvasók ennek gyü-

möltseit a' jobb rendtartástól, minden akadály és hi-
ba - nélkül, annál egyenesebb úton vehetnék; a' mi
Felséges Urunknak kegyelmes engedelmeből, (kinek
szemei-előtt valamint minden dólgoznak hibája útá-
latos : úgy minden meg-jobbitások kedvesek; ki a'
maga Jobbágyainak egyenlő szeretetű édes Attyok
lévén, nemtsak minden személly válogatás-nélkül
meg-engedi, hogy ki-ki az ő szárnyai-alatt rendes
útakon módokon élelmét keresse; hanem még a' munkás
Méhek' fáradságos gyűjteményén élő *Heréket* útálja)
a' mi már két esztendőktől fogva írt Ujságainkat
minden lehető - képpen meg - jobbitani, a' közönsé-
ges haszonra alkalmaztatni, és **MAGYAR KURIR**
név-alatt, a' közelebb következő Júliusnak kez-
detével, tulajdon költségünkön, szebb formában, és
meg-kettözött szorgalmatossággal ki - bocsátani, és
azokkal az azokat nem útáló Erdemes Közönség-
nek egy magyaros fő-hajtással öszve-kötetett láb
hátra húzással kalapot emelítve udvarolni el - nem
mulattyuk.

Eddig 'a' mi Pofonyban írt Leveleink olly kes-
keny határok - közzé szorittattak valának, hogy
gyakran azokban a' Polgári - Társaságot illető törté-
netek - is alig nyerhetének egy kis helyet magok-
nak; fokszor a' szükséges *Hív - adások* által - is úgy
öszve szorittattanak, hogy a' Felséges Királyi Ke-
gyelmes Rendelések (mellyeknek Anyai - nyelvün-
kүн - való ki - hirdetések leg - szükségesebbek) a' tudo-
mány - béli dólgozások (mellyek a' Haza - Tudóslai - előtt
tsak - nem kedvesebbek, és hasznosabbak) vagy e-
gészszén ki - maradtanak, vagy félszeg formában je-
len-

=====

lentenek - meg. — Hogy azért ezek ennekutánna Leveleinkbe férjének, el - tökélttük magunkban, hogy minden héten egyszer, az az: Szeredán egész árkusból álló Levelet küldünk a' mi *Magyar Kurirunk*-által az Erd. Olvasók' kezekbe, mellynek fele *Magyar Músa* név-alatt, tudomány-béli dolgokkal fog kedveskedni, és előbbfőz- is a' Haza-Tudóssainak fogja minden ez-után kelendő, és nem régeben költ munkáit bizonyos Tudós Hazafiaknak segítségék-által elé-számlálni, és azokról minden részre-hajlás és személy válogatás - nélkül ítéletet- is tenni; azután a' Német tudós Levelek - szerént azt is meg-fogja rövideden vinni, mitsoda köhez fenik a' külső Országi Tudósok késeiket, és mit főznek a' külső Országi Tudós Tárfaságokban.

Valamint hát eddig, már 2. esztendőktől fogva a' mi általunk íratott Magyar Ujságok, úgy ennek-utánna- is a' mi általunk írandó M. KURIR minden héten kétszer, úgymint Szeredán és Szombaton, azon szókött rendel, minden lehetséges megjobbitással fognak ki-botsáttatni; tsak a' lévén az eddig-való Ujságok, és a' mostani MAGYAR KURIR-között a' külömbség, hogy minden Szeredán a' fél árkusból álló M. KURIRHOZ, fél-arkusból álló MAGYAR MUSA adatván, mind öfzve egy árkusból fog állani; úgy mind-azon-által, hogy az E. Olvasók a' MAGYAR Músát mindeñkor el-metzhetvén a' KURIRTÓL, külön köttethetik; de külön a' M. KURIR-nélkül nem hordattathatják; mert ezekkel ingyen fog a' KURIR szolgálni a' maga' E. Olvasóinak ugyan azon 10. N. Forint esztendei (fél-

esztendei 5.) fizetésért, melyet eddig a' Pofonyi Ujságokért vettünk.

Hogy ez-alatt a' közelebb el-folyt 2. esztendő-alatt tsakugyan valamennyire kedvesebbek lettenek légyen, a' mi leveleink, mint vóltak némelly minket meg-előzött Irók-alatt, hizelkedhetünk annyiban magunknak; mennyiben az Előrefizetők' száma tsaknem három annyira szaporodott; melyet a' mi, és a' mi általunk, mind a' két Magyar Hazában, sőt a' szomszéd Tartományokban-is fel-állított Erd. Tudósítok' szorgalmatosságának köszönhetünk, kik valamint eddig, úgy ennek-utánna-is nálunk maradni, és a' mi tudósító Jóakaróinknak lenni meg-nem szűnnek.

Meg-efmérjük ugyan, sőt meg-vallani-is kente-lenítettünk, hogy a' mi 2. esztendők-alatt írt Ujságainkban fok hibák és fogyatkozások lettenek légyen, és a' mellett most se fogadhatunk kezelséget, hogy ennek-utánna-is holmi történetből esendő apró hibák bé-ne tsúfzándjanak; de azt igérjük, hogy minden orvosolható hibákra flastromot kö-tünk; orvosolhatatlan hibákba pedig soha sem ejtyük pennánkat — Hogy fokszor meg-esett hibáinkat, vagy az É. Olvasók' levelének el-tévelyedésében, vagy másokban ki-nem pótolhattuk, annak okát nem az Iróban kell keresni; (ki-ki tudhattya a' régi Magyar Közmondás-szerént: *Közös lónak, tú-ros a' báta*) mert az Iró eddig tsak Iró vólt, és az Ujságokat nyomtató Tipografus' kezében lévén mind a' hatalom, mind a' nyereség; fokszor tsak annyi

Exemplárokat nyomtatott, hogy az el-tévelyedett Leveleket gyakran meg-küldentünk éppen lehetetlen vala; az Ujság Irónak fizetése nem szorgalmatoságához lévén szabva, a' magát tsak ezzel vigasztalta: *Akár millyenek légyenek Ujságaim, tsak egy a' fizetésem*; 's azért akármelly tudósító levelet bé-talzitott a' maga könnyebbségéért az Ujságba; de már most (pro Aris et Focis) mindenik azon igyekezik, hogy tulajdon fazaka mellé szitván a' tüzet, az ő Ujsági mennél hafznofabbak és kedvesebbek lehessenek. A' honnan,

Már mi most a' külső Országiakhoz képest bizonyos Ujság-tartó Bóltot állitunk-fel, mellyben minden Haza-béli Ujságokat esztendőről esztendőre olly szép rendbe szedünk, hogyha a' mi E. Olvasóink valamelly el-tévelyedett, vagy meg-motskofodott Ujság-Levelek helyett másért parantsólnának, az Olvasás ideje-után 6, — 7. esztendők mulva-is meg-küldhesük. — *Ordo est anima rerum*: A' jó rendtartás minden dolognak a' Lelke; azon iparkodunk tehát, 's nem egyéb a' tzelünk, hanem, hogy a' jó rendet fel-állitván, közönséges hafzonra ditséretesen szolgáljunk.

Mig következendő Levelünkben az É. Publikummal bővebben szólhatnánk, ezeket jegyezzük-meg végtére. Minden Uj Esztendőben küldendő első levelében a' mi MAGYAR MúsáNKNAK egy tudós Könyvet-Iró Hazafinak képe lészzen minden Vallás és személly válogatás-nélkül bé-iktatva: minden Uj-Esztendőben a' KURIRÓL, és az azzal járó MAGYAR MúsÁRÓL írt Krifisét egy

Haza - béli Tudósnak, sőt többeknek - is közre bocsátjuk, hogy a' mi Leveleink a' történetből bétsúfzott hibáktól a' következőkre nézve-is megtisztítottak légyenek.

Kedves Hazánk' és Nemes nemzetünk' szeretetével búzgó szívünk' el-tökéltett tzielja, hogy ha annyi Erdemes Hazafiak fognak segítségül lenni, ezen el-kezdett szándékunkban, mint ezen folyó esztendő elején Pofonyi Ujságinknak valának Erdemes Olvasói; így a' Szombatonként küldendő **MAGYAR KURIR** - is, valamint a' Szeredai, egész árkusból álló Hírekkel fog-bé-állani az ő Erd. Olvasóihoz; (küldvén a' *Lipsiai Gyermekek'* számára írt *Levelek*-szerént, minden Szombaton fél-árkusból álló *Gyermek - Ujságot*; mellyek a' gyenge elméknek felséges gondolatokban-való nevelésére, az értetlen indulatoknak jó erköltsőkben lejendő formálására annyira szükségesek vólnának, mint az éhel halandónak egy falat kenyér a' szájába) mert ezen faradorásinkal nem annyira nyereséget, mint a' közönséges jót, az unalommal terhes üres-oráknak külömb' külömb' történetek' olvasásával - való könnyebbítését; és anyyai-nyelvünknek előmozdítását vadászfizuk: a' honnan mi, a' mi itten tett fogadásunknak és igéretünknek az utolsó pertzig tsalhatatlanul meg-fellelni, és annak bizonyosságára, hogy valyon leheté az Előrefizető Urak' segítségével Szombaton - is egész árkusból álló Levéllel szolgálni, (az az: A' fél-árkusnyi **MAGYAR KURIRRAL**, **GYERMEKNEK SZOLLÓ** fél-árkusnyi **LEVELET**-is ugyan azon eddig szokásban vólt **10. N. Forintnyi** eszt. előfizetésért
kül-

küldeni) vagy nem? minden efsztendő, végén a' mi É. Olvasóinknak neveket, a M. K - hoz, és a' M. M - hoz tartozó Mutató-táblával egdyütt nyomtatásban ki-botsáttani el-nem mulatjuk; mellyből ki-ki könnyen által-fogja látni: mi leszsz tőlünk lehettséges? mi pedig lehetetlen? és hogy fokszorozott fáradságúnknak nem meg-kettözött jutalmáért, hanem a' mi el-kezdett munkánknak tökéletesbbitéséért mártjuk pennánkat tentába: — de,

Mit ígérünk sokat! Ennek-elötte 2. efsztendővel, midön Ujság-Író pennát vettem vala kezembe, semmit sem ígértem, 's már most ki-vetheti szememre, hogy fogadásomnak meg-nem feleltem? Semmit sem ígérünk! de a' mi M. KURIRUNKNAK tökéletesbbitésére, valamit tsak elmés szorgalmatósággal fel-érünk és szabad lészzen, mindent elkövetni el-nem-mulatunk.

A' mi pedig a' mi *Magyar Musánkat* illeti, koránt se gondolja az Érdemes közönség, hogy mi tsak a' magunk tulajdon erőnkhez támaszkodva ígérnök ezt a' N. Hazának! Vagynak még a' Magyar Pinduson *Pallások, Kátok*; vagynak tudós *Molnárok, Horvátok, Szathmárik, Rátok, Benkők, Sz. Nagyok, Pézselik, Komjátik, Gyöngyöfik, Fartzádik* 's mások! kiktől, valamint a' magában fetét Hóld a' nap-tól, világofságot költsőnezni, és azzal a' mi Érdemes Olvasóink' szemeik-előtt fényleni meg-nem szününk; — Vagynak a' külső Tudos-Társaságoknak *Tudos- Leveleik!* mellyeket Pofonyban Magyar köntösbe öltetettvén, tafzittyuk leg-alább

6. ökör- után az ekét, és a' Tudofok' belénk fútt hangjának hűséges ki-trombitálói lélszünk.

Vagynak még ollyatén allátok - is, mellyek nem a' Napnak, hanem az attól vett Hóldnak világánál járnak, 's keretik élelmeiket: vagynak minden dolgoknak egymást követő, 's meg-előző Okai; mellyek tsak ugyan minyájon olly részefek a' dolognak valóságában, hogy valamint az utolsó az első-nélkül, úgy az első a' leg-utolsó közösölése-nélkül semmit sem érnek. Ha nem első Okok, leg-alább első szükséges *eszközök* lélszünk mi is a' MAGYAR MUSÁNAK fel-állittására; mellynek még valaha általunk plántálandó kitsiny magotskája, mély gyökereket vervén, hasznos gyümölsötket teremhet.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

De talám akaratunk ellen tett szószaporittá-funkal unalmofok - is levénk Erdemes Olvasóink-előtt! — Hogy szóljak hát végtére még egy pár szót magyarabban, nyersebben és minden szó elharapás-nélkül a' mi Erdemes Olvasóinkhoz! — Szatsvay Sándor a' már két esztendőktől fogva vólt Pofonyi M. Hirmondonak Irója, ezen székből kikelvén, minek-utánna ennek porát még tsak farujiról-is le-verte vólna, egy MAGYAR KURIR név-alatt meg-jóbbított Ujságok' Iró-pennáját vette kezébe; mellynek ezután nem tsak Irója, hanem, alább ki-nevezett Tifzti-társával együtt, kiadója és mindene lélszen.

Két esztendő-k-alatt, a' mi *Magyar Hirmondok*ban esett hibáinkról és fogyatkozásainkról, midőn a' mi Erdemes Olvasó Urainktól 's Afzszonyainktól, azoknak meg-botsáttáfok' reménysége-alatt, tellyes bizodalommal engedelmet kérnénk; mind azoknak, mind a' hozzánk különös szívefséggel és fáradságos szorgalmatossággal viseltetett T. N. N. *Postamester* Uraknak, mind a' minket tudositáfokkal segitett Erdemes Jóakaró Urainknak, eddig tett hozzánkvaló szívefségeket háládó szível meg-köszönvén, minyájokat újra tellyes bizodalommal kérni bátor-kodunk, hogy a' mi **MAGYAR KURIRUNKAT**, és az azzal járó **M. MUSÁNKAT** Jóakarattyoknak Urikebelébe venni méltoztassanak.

Lészén a' *Magyar Hirmondónak*-is azt tartjuk Erdemes Írója, ki, mint hogy előtte a' mi **MAGYAR KURIRUNK**, és **M. MUSÁNK** nem igen kedves, azt irjon, a' mit tesszik rollunk; mi ugyan azon F. Kormányozó-szék, és minden hív Jobbágyit egyenlő mértékben szerező Királyunk szárnyai és engedelme-alatt, ha tsak 3. Olvasóink léznek-is, a' mi fogodásunk-mellett állani, és igéretünket tellyesíteni meg-nem szününk.

Most pedig közelebb, midőn magunkat és **M. KURIRUNKAT** minden magok méltó tiszteletekkel élő E. Olvasó Urainknak, Afzszonyainknak és T. N. N. *Postamester* Uraknak újra szetetelek' ölébe hajtának, vagyunk

A' Nemes Magyar Közönségnek

Leg-készebb kötelefségü alázatos Szolgái
Tállyai Dániel, és Szatsvay Sándor
Nemes Hazafiak.

EMLÉKEZETRE MÉLTÓ

J E G Y Z É S E K.

Azon előre-fizetendő pénzt, melyet az Érdemes Olvasó Urak a' mi **MAGYAR KURIRUNKÉRT**, és **MAGYAR MUSÁNKÉRT** a' közönséges Postákon küldeni fognak, tsak leveleikben petsé-
telvén a' T. N. N. Postamester Uraknak adják-átal; mert noha Felséges Urunknak ezen folyó esztendőben 11-dik Májusban költ kegyelmes rendelése-fzerént, ennek-utánna femmi Postán küldendő pénzért-is a' F. Királyi Kintses-Tár jól nem fog állani; még-is, minthogy az Ujságokért járó pénzben az Eráriumnak-is része vagy on, ezt a' Postamester Urak a' *Correspondentziába* irván, (e' Posta szó) mind a' Publikumhoz, mind mi hozzánk eleitölfögva meg-mutatott hivesé-

ségek - szerént, a' Pofonyi F. K. Fő Postára fel - küldeni méltoztatnak. — Hogy pedig minden Zűrzavar, és hibák el - távoztathassanak; mint hogy már 2. Ujságok, t. i. az általunk irándó **MAGYAR KURIR**, és a' *Patzkó M. HIRMONDOJA* léfznek Pofonyban; tellyes bizodalomnak kéretnek az Erd. Olvasó és Postamester Urak, hogy a' nekünk küldendő pénzt illy fellyül - irás - alatt méltoztassanak küldeni, (akár mellyik nyelven tsak e' légyen.)

A' Pofonyi Királyi Fő Postahivatalhoz a' **MAGYAR KURIRÉRT Szatsvay Sándor és Tállyai Dánielnek** küldendő 5. — vagy — 10. N. forintokkal. *Pofonyban.*

A' Levelező Urak pedig ezen fellyül - irás alatt méltoztassanak bennünket tudositani:

**A' POSONYI MAGYAR KURIRNAK
ADASSÉK.**

Azok,

Azok, kik itten Pofonyban kívánnják a' mi MAGYAR KURIRUNKAT olvasni, minthogy Poflán nem küldettetik, fél-efztendöre 3. N. Forintot, egész efztendöre pedig 6-at fognak fizetni.

Azok, kit itten Pofonyban fizetnek, vagy magok, vagy mások-által a' MAGYAR KURIRÉRT, méltoztaffanak a' pénzt a' *Szent Mihály Kapujában* a' 341-dik szám-alatt lakó *Tállyai Dániel* Ur kezébe szolgáltatni.

A' Könyv-író Urak, a' Könyv-nyomtatok, Könyv-kötök, vagy Könyvvel kereskedők, ha a' magok könyveiket akár az eladásra bizonyos *pro Centoért*, akár a' MAGYAR MUSÁBAN lejendő elő-fzámlálásra hozzánk fogják küldeni, mindenekben szívesfen szolgálunk, és a' Könyvnek egész értelmét rövideden, bizonyos tudós Jóakaróink-által, ki-húzatván, közönségessé tévfzük.

A' mi MAGYAR KURIRUNK, a' két Magyar Hazának, Erdély és Magyar Ország-nak edgy atyaúságos Boroflyán-kofzoruval

öfzve

özve-foglalt kettős Tzimerét fogja homlokán vifelni.

A' kik valamely *Hiradást* kívannak a' MAGYAR KURIRBA bé-tételni, azok edgyfzeri bé-tételért 40. krt. fizetnek, és valamennyifzer kívánnják, mind annyifzor ennyi fizetésért el-mulhatatlanúl bé-fog tételni.

A' mi Leveleink' borittékjain lelegendő Fellyül-iráfok nem Frantziaúl, hanem Frantzia formára mind Magyarúl fognak lenni; mert a' mi belől Magyar, nem látjuk-által miért menne az született Magyarokhoz Frantzia Gagyában udvarolni, Más oka-is van ennek; de azt — — —
